

Jak pytać kandydatów?

- ✓ Układając pytania do kandydatów pamiętajcie, by ograniczyć się do spraw, którymi będą się zajmować, jeśli zostaną wybrani. Nie ma sensu pytać kandydata na radnego gminy o to, jak zmienićby Kodeks Karny, bo tym zajmuje się Sejm.
- ✓ Tam gdzie to możliwe lepiej wykorzystać pytanie zamknięte. Lista gotowych odpowiedzi oznacza dla kandydata oszczędność czasu. Poza tym kandydat może unikać konkretnej odpowiedzi na pytanie otwarte, jeśli natomiast przedstawicie listę konkretnych odpowiedzi będzie zmuszony coś wybrać.
- ✓ Zostawcie możliwość nieodpowiedzenia na pytanie: jeśli pytanie jest obowiązkowe, powinno zawierać opcję “nie mam zdania”.
- ✓ Pytajcie o konkrety! Niech Wasze pytania będą precyzyjne: zawierają nazwy ulic i miejsc w gminie, odnoszą się do bieżących wydarzeń.
- ✓ Zadbajcie o logikę pytań i odpowiedzi. Pytania powinny być jasne i konkretne, jedno pytanie może dotyczyć tylko jednej kwestii. Przyjrzyjcie się też kolejności pytań – pogrupujcie je tematycznie, zadajcie najpierw pytania bardziej ogólne, a po nich szczegółowe. Propozycje odpowiedzi na pytanie zamknięte muszą być wyczerpujące i spójne, tam gdzie to potrzebne zostawiajcie opcję *inne, jakie?*.
- ✓ Uważajcie na pytania sugerujące odpowiedź i pytania faworyzujące określony komitet wyborczy lub kandydata. Waszym celem jest ułatwienie wyborcom podjęcia świadomych decyzji wyborczych, a nie podpowiedzenie na kogo głosować!
- ✓ Gotowe pytania wyślijcie koordynatorce zadania do konsultacji – sprawdzimy, czy pytania są zgodne z metodologią badań społecznych i podpowiemy, co warto zmienić. W serwisie MamPrawoWiedziec.pl już od 8 lat przepytujemy kandydatów i chętnie pomożemy Wam uniknąć błędów, które sami kiedyś popełniliśmy.

Proponujemy, żebyście w pytaniach do kandydatów zawarli:

- Miejsce na dane podstawowe kandydata
- 1-2 pytania o doświadczenie i umiejętności kandydatów,
- 1 pytanie o motywację i cele kandydata
- 1 pytanie o kierunki rozwoju gminy
- 3-5 pytań o najważniejsze sprawy gminy
- Miejsce na komentarze kandydatki/ kandydata i jej/ jego materiały wyborcze

W ten sposób zadacie maksymalnie 10 pytań. Poniżej znajdziecie krótki opis poszczególnych grup pytań i przykładowe pytania.

Dane podstawowe kandydata

Na początku formularza zamieśćcie pola, które powiedzą, kogo dotyczy formularz: (ułatwią identyfikację kandydata, który wypełnił formularz?)

- imię i nazwisko
- funkcja, na którą kandyduje
- lista wyborcza
- numer na liście
- kontakt dla wyborców (e-mail, telefon, informacja o możliwości umówienia się na spotkanie, adresy: stron www, bloga, profili w serwisach społecznościowych)

Część tych danych (np. miejsce urodzenia) będziecie znali już wcześniej z oficjalnej listy kandydatów. Warto jednak poprosić kandydatów o podanie listy i numeru na liście – pomoże Wam to zidentyfikować osoby, w sytuacji gdy pojawi się dwóch kandydatów o tym samym imieniu i nazwisku.

Doświadczenie i umiejętności: 1-2 pytania

Zapytajcie o to, kim jest kandydatka/kandydat. Wyobraźcie sobie, że jesteście pracodawcą, który właśnie zatrudnia nowego pracownika i przez cztery lata będzie płacić mu pensję. Pewnie chcielibyście porównać CV kandydatów zanim dokonacie wyboru. Spróbujcie zdobyć o kandydatach do władz samorządowych podobne informacje! Pytajcie o sprawy, które mogą mieć istotny wpływ na sposób pełnienia funkcji: doświadczenie zawodowe, ukończone szkoły i kursy, umiejętności. To jakie hobby ma kandydat i jak liczną rodzinę ma mniejszy wpływ na to, jak będzie zarządzać gminą.

Przykłady pytań

- 1) *Jakie ma Pani/ Pan wykształcenie?*
  - a) *podstawowe*
  - b) *gimnazjalne*
  - c) *zasadnicze zawodowe*
  - d) *średnie*
  - e) *wyższe licencjackie/ inżynierskie*
  - f) *wyższe magisterskie*
- 2) *Jaki jest Pani/ Pana ostatni wykonywany zawód?*
- 3) *Prosimy o opisanie Pani/ Pana dotychczasowej działalności zawodowej, społecznej i politycznej.*
- 4) *Czy działała Pani/ działał Pan wcześniej na rzecz gminy ... ?*
  - a) *tak*
  - b) *nie*

Jeśli tak: prosimy o krótkie opisanie Pani/ Pana wcześniejszej działalności na rzecz gminy.

- 5) Jakie są Pani/ Pana najważniejsze umiejętności, które zamierza Pani/ Pan wykorzystać w pełnieniu funkcji radnego/ wójta?
- 6) Prosimy o zamieszczenie Pani/ Pana CV lub życiorysu zawierającego informacje o zdobytym doświadczeniu zawodowym i umiejętnościach.
- 7) Prosimy o podanie instytucji w których Pani pracowała/ Pan pracował zawodowo lub społecznie i pełnionych funkcji.

Motywacja i cele kandydata: 1 pytanie

To pytanie pozwoli Wam pokazać główne priorytety kandydata. Możecie też potraktować je jako listę deklaracji wyborczych, których realizację będziecie mogli kontrolować po wyborach. Zapytajcie o to, co kandydat zamierza zrobić, a nie co powinno zostać zrobione.

Przykłady pytań

- 1) Dlaczego kandyduje Pani/ Pan w wyborach samorządowych?
- 2) Jakie działania zamierza Pani/ Pan podjąć na rzecz gminy ... jako radna/ radny / wójt?
- 3) Prosimy o sformułowanie maksymalnie 5 deklaracji, które składa Pani/ Pan wyborcom w swojej kampanii.

Rozwój gminy i inwestycje: 1-2 pytania

Zapytajcie też o to, jakie priorytety dla gminy widzi kandydat. Pamiętajcie, że kampania wyborcza to czas, kiedy łatwo przychodzi wskazywanie wielu celów. Niestety, później ograniczone środki budżetowe zmuszają władze do dokonania wyboru, co jest najważniejsze. Aby nie otrzymać nierealnej listy celów, starajcie się ograniczyć i skonkretyzować odpowiedzi kandydatów – pytajcie, co jest najpilniejsze, najważniejsze, ograniczajcie możliwą liczbę odpowiedzi.

Przykłady pytań

- 1) Prosimy wskazać maksymalnie 3 sprawy, które Pani/ Pana zdaniem wymagają pilnego załatwienia w gminie.
- 2) Jaki główny cel Pani/Pana gmina powinna realizować w najbliższych 4 latach?
- 3) Jakie Pani/ Pana zdaniem inwestycje gmina powinna zrealizować w pierwszej kolejności?
- 4) Prosimy o wskazanie trzech najważniejszych Pani/ Pana zdaniem problemów gminy.
- 5) Poniżej wymieniliśmy listę inwestycji uznawanych przez mieszkańców za najważniejsze. Prosimy o wskazanie trzech, które Pani/ Pana zdaniem powinny zostać zrealizowane w pierwszej kolejności.
  - a) Postawienie nowych wiat przystankowych
  - b) Remont drogi dojazdowej do szkoły
  - c) Wygospodarowanie pomieszczenia na świetlicę dla dzieci i młodzieży
  - d) Udrożnienie rowów melioracyjnych

- e) *Budowa boiska*
  - f) *Przedłużenie ścieżki rowerowej na ul. Warszawskiej*
  - g) *Remont ratusza*
  - h) *Stworzenie parku w południowej części miasta*
  - i) *Inne: ...*
  - j) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie*
- 6) *Prosimy o wskazanie maksymalnie 3 kluczowych dla miasta inwestycji, które Pani/ Pana zdaniem należy zrealizować w nadchodzącej kadencji.*
- 7) *Samorząd gminy może starać się o dotacje celowe m. in. z funduszy Unii Europejskiej. Na realizację jakich, kluczowych dla rozwoju Pani/ Pana gminy inwestycji, należy Pani/ Pana zdaniem pozyskiwać środki unijne?*
- 8) *Które z wymienionych działań związanych z rozwojem infrastruktury publicznej powinny Pani/ Pana zdaniem być podjęte przez władze miasta w nadchodzącej kadencji? (Prosimy o wybranie maksymalnie trzech priorytetowych działań.)*
- a) *Poprawienie jakości życia rodziców z dziećmi (żłobki, przedszkola, place zabaw)*
  - b) *Poprawienie jakości życia osób starszych (oferta kulturalna dla seniorów, dostępność usług istotnych dla tej grupy)*
  - c) *Publiczny dostęp do Internetu*
  - d) *Rozwój placówek edukacyjnych*
  - e) *Budowa/rozwój obiektów sportowych*
  - f) *Rozwój infrastruktury społecznej w dzielnicach z problemami społecznym*
  - g) *Usuwanie barier komunikacyjnych (podjazdy, niskie krawężniki dla wózków z dziećmi i dla osób niepełnosprawnych)*
  - h) *Zapobieganie wypieraniu drobnego handlu i usług z atrakcyjnych finansowo rejonów miasta*
  - i) *Inne, jakie? .....*
  - j) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie.*

Problemy gminy: 3-5 pytań o najważniejsze sprawy

Zanim opracujecie te pytania, porozmawiajcie z innymi mieszkańcami o tym, co ich zdaniem jest najważniejszym problemem Waszej miejscowości. Zajrzyjcie także do danych statystycznych i strategii gminy. Wybierzcie jedną lub kilka kwestii, które są kluczowymi problemami Waszej gminy. Poniżej znajdziecie kilka przykładowych tematów i propozycje związanych z nimi pytań. Potraktujcie je jako źródło inspiracji, skoncentrujcie się natomiast na ustaleniu najważniejszych spraw Waszej gminy.

Przestrzeń publiczna

- 1) *Co zmieniłaby Pani/ zmieniłby Pan w przestrzeni publicznej w gminie?*
- 2) *Czy poparłaby Pani/ poparłby Pan zakaz umieszczania reklam wielkoformatowych w naszym mieście?*
  - a) *Tak*
  - b) *Nie*
  - c) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie*

- 3) *Niektórzy mieszkańcy gminy – osoby niepełnosprawne ruchowo, osoby poruszające się z wózkami dla dzieci – mają szczególne potrzeby w zakresie korzystania z przestrzeni publicznej. Które miejsca w gminie wymagają Pani/ Pana zdaniem przystosowania do ich potrzeb w pierwszej kolejności? Prosimy wybrać trzy najpilniejsze.*
- a) *Przejście podziemne na stację kolejową*
  - b) *Urząd gminy*
  - c) *Dom kultury*
  - d) *Biblioteka publiczna*
  - e) *Szkoła podstawowa nr 1*
  - f) *Wiadukt nad ul. Powstańców*
  - g) *Przejścia podziemne przy ul. Słonecznej*
  - h) *Inne: ....*
  - i) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie*

Bezrobocie

- 1) *Co trzeci mieszkaniec naszego powiatu nie ma pracy. Jakie Pani/ Pana zdaniem gmina powinna podjąć działania w celu aktywizacji osób bezrobotnych.*
- a) *Organizowanie dodatkowych kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, finansowanych z budżetu gminy*
  - b) *Organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych w ramach Zakładu Usług Miejskich*
  - c) *Umożliwienie osobom bezrobotnym wolontariackiej pracy w instytucjach miejskich*
  - d) *Poszerzenie bezpłatnej oferty kulturalnej w gminie*
  - e) *Pomoc finansowa i merytoryczna w stworzeniu spółdzielni socjalnej na terenie gminy*
  - f) *Aktywne szukanie potencjalnych inwestorów*
  - g) *Rozwój infrastruktury gminy, zwiększający atrakcyjność inwestycyjną terenu*
  - h) *Inne (jakie?) ....*
  - i) *Walka z bezrobociem leży w kompetencjach powiatu, więc władze gminy nie powinny zajmować się tym problemem.*
  - j) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie.*

Rozwój turystyki

- 1) *Jakie Pani/ Pana zdaniem można podjąć działania w celu promocji miasta?*
- 2) *Znaczna część mieszkańców naszej gminy utrzymuje się z działalności turystycznej. Jakie działania powinny Pani/ Pana zdaniem podjąć władze gminy, aby wspierać te osoby?*

Transport i komunikacja

- 1) *Jak ocenia Pani/ Pan organizację transportu pomiędzy gminą ... a Bydgoszczą?*
- a) *Raczej pozytywnie*
  - b) *Raczej negatywnie*
  - c) *Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie*
- 2) *Które z wymienionych działań związanych z organizacją komunikacji powinny Pani/ Pana zdaniem być podjęte przez władze miasta w nadchodzącej kadencji?*

(Prosimy o wybranie maksymalnie czterech priorytetowych działań.)

- a) Budowa obwodnic
- b) Budowa lub rozbudowa lotniska
- c) Wydzielenie buspasów na jezdniach
- d) Zakup tramwajów i/lub autobusów, trolejbusów
- e) Budowa metra
- f) Modernizacja torowisk tramwajowych
- g) Rozbudowa sieci linii autobusowych i tramwajowych
- h) Zmiana organizacji komunikacji linii nocnych
- i) Budowa parkingów typu „parkuj i jedź” dla kierowców pracujących w centrum miasta
- j) Wyznaczenie stref, po których można poruszać się tylko pieszo, rowerem lub korzystając z komunikacji zbiorowej
- k) Budowa ścieżek i parkingów rowerowych
- l) Włączenie istniejących linii kolejowych w system komunikacji miejskiej
- m) Przystosowanie transportu publicznego do obsługi osób niepełnosprawnych
- n) Inne, jakie? .....

Bezpieczeństwo

- 1) Poniżej wymieniliśmy różne metody dbania o bezpieczeństwo drogowe mieszkańców. Prosimy o określenie jak bardzo Pani/ Pana zdaniem są one skuteczne.

	Bardzo skuteczne	Średnio skuteczne	Mało skuteczne	Nieskuteczne
a) Specjalistyczny sprzęt dla policji	☐	☐	☐	☐
b) Fotoradary, wysepki ograniczające prędkość, sygnalizacja świetlna	☐	☐	☐	☐
c) Przejścia i kładki dla pieszych	☐	☐	☐	☐
d) Przejazdy kolejowe z zaporami	☐	☐	☐	☐
e) Modernizacja chodników	☐	☐	☐	☐
f) Odśnieżanie dróg, ulic, dachów budynków oraz chodników	☐	☐	☐	☐
g) Inne: ...	☐	☐	☐	☐

Komunikacja z mieszkańcami

- 1) Władze gminy mogą przeprowadzać konsultacje w sprawach istotnych dla mieszkańców. Prosimy o wskazanie w jakich, Pani/ Pana zdaniem, sprawach władze gminy powinny prowadzić konsultacje społeczne?
- 2) W jaki sposób zamierza Pani/ Pan utrzymywać kontakt z wyborcami i informować obywateli o swojej działalności na rzecz gminy?

Zbyt mały budżet gminy

- 1) Poniżej wymienione są niektóre sposoby zwiększania dochodów własnych gminy. Które z poniżej wymienionych sposobów powinny być Pani/ Pana zdaniem wykorzystane w nadchodzącej kadencji?
  - a) Zwiększanie opłat czynszowych w lokalach komunalnych należących do gminy
  - b) Zabieganie o dotacje udzielane przez podmioty zewnętrzne
  - c) Dodatkowe opodatkowanie mieszkańców
  - d) Zwiększanie podatków i wpłat ustawowo należnych gminie
  - e) Ustalanie stref płatnego parkowania
  - f) Inny (jaki?) .....
  - g) E. Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie
- 2) Rada gminy może wnioskować do Rady Ministrów o zmianę granic gminy (np. poprzez wyłączenie lub przyłączenie innej gminy). Jeśli Pani/ Pana zdaniem w tej kwestii potrzebne są w Pani/ Pana gminie jakieś zmiany, prosimy je opisać.

Kultura

- 1) Prosimy ocenić ważność wymienionych niżej działań związanych z rozwojem kultury w Pana/ Pani mieście.

	Bardzo ważne	Średnio ważne	Mało ważne	Trudno ocenić
a) Rozwój lokalnych ośrodków kultury (domów kultury, bibliotek miejskich) w obrębie dzielnic	☐	☐	☐	☐
b) Wzbogacenie oferty kulturalnej centrum (rozwój teatrów, muzeów etc.)	☐	☐	☐	☐
c) Organizacja dużych imprez i festiwali	☐	☐	☐	☐
d) Promocja i rozwój kultury lokalnej miasta i regionu	☐	☐	☐	☐
e) Ochrona dziedzictwa	☐	☐	☐	☐
f) Inne: ...	☐	☐	☐	☐

- 2) Które działania należy Pani/ Pana zdaniem przeprowadzić w pierwszej kolejności, aby poszerzyć ofertę kulturalną miasta?

Prosimy wybrać trzy najpilniejsze.

- a) Uatrakcyjnienie programu domu kultury i bibliotek*
- b) Stworzenie w mieście teatru*
- c) Organizacja dużych imprez i festiwali*
- d) Stworzenie muzeum miasta i regionu*
- e) Renowacja zabytkowego pałacu i stworzenie w nim muzeum*
- f) Dotowanie inicjatyw mieszkańców i organizacji pozarządowych z zakresu kultury*
- g) Inne: ...*
- h) Nie mam zdecydowanej opinii w tej sprawie*

Opracowanie: Anna Ścisłowska, Elżbieta Morawska, Róża Rzeplińska

MamPrawoWiedziec.pl

